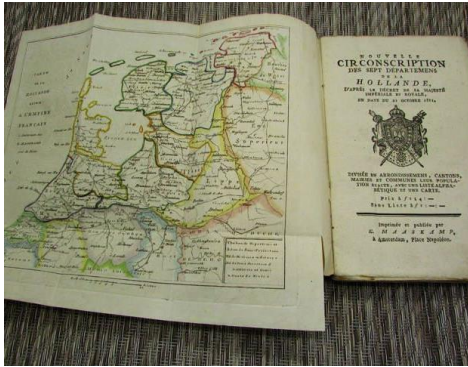

Samenvoeging van Oost- en Westzaandam in 1811

Al even genoemd is het jaartal 1811, de stichting van de stad Zaandam. Bij het 'décret imperial du 21 Octobre 1811', dat gaat over de nieuwe indeling van Nederland in departementen, worden Oost- en Westzaandam verenigd tot één gemeente. En deze gemeente wordt stad. Maar dat ging niet zonder slag of stoot.

De Fransen zagen het liefst zo weinig mogelijk besturen en zo weinig mogelijk correspondentie. Al in 1809 vraagt Lodewijk Napoleon aan de landdrost, hoofd van het departement, een rapport over de samenvoeging van de twee gemeenschappen aan de Zaan. Deze schrijft beide gemeentebesturen aan en de antwoorden die hij terug krijgt, laten maar één ding duidelijk zien; ze hebben er allebei geen zin in. Het was vooral de financiële ongelijkheid tussen Oost en West die een sta in de weg was.

Het boekwerkje met kaart waarin de nieuwe indeling van Holland wordt uitgewerkt.

Westzaandam zat met een schuld van f 50.000,- en had maar weinig inkomsten. Oostzaandam wist van die schuld en zag er daarom van af. Ook bij volgende herindelingen van 1810 en 1811 (september) blijven Oost- en Westzaandam nog zelfstandige besturen. Maar het Keizerlijke decreet van 21 Oktober 1811 gaat daar radicaal overheen en beslist dat de afzonderlijke gemeenten opgaan in Zaandam. Als aan het gezag van de Fransen in 1814 een einde komt, blijft Zaandam als stad bestaan.

Het oude gemeentewapen van Zaandam is in 1811 ontworpen toen Zaandam ontstond uit de beide dorpen Oost- en Westzaandam. In het eerste kwartier staat het symbool van de Zaanse koophandel, in het tweede kwartier het oude blazoen van Westzaandam, ontleend aan dat van de banne Westsanen en Crommenie, in het derde kwartier het oude wapen van Oostzaandam, waarbij de spreuk hoorde: "Gerust te midden der baren".

Het hartschild symboliseert lucht, aarde en water, de Zaanstreek derhalve. En een enkele heraldicus zal waarschijnlijk volhouden dat de schildhoudende leeuw met kroon herinnert aan Czaar Peter.

Een beschrijving uit 1816.

Gevierendeeled: het eerste van goud, beladen met de staf van Mercurius, het tweede tegengevierendeeled, het 1e en 4e van keel, beladen met een klimmende leeuw van zilver, het 2e en 3e van zilver met een klimmende leeuw van keel, het derde een onvoltooid schip, het 4e van lazuur, waarop staande haan van zilver; voor surtout gefasceert in drie stukken, het 1e van lazuur, het 2e van sabel, het 3e van zilver gegolfd van sijnople; het schild gehouden door een gekroonde leeuw met opgeheven zwaard.

De wapens van Oostzaandam en Westzaandam

Twee wapenschilden, gedekt met kronen, omgeven door geornamenteerde lambriquins en hangende met een guirlande aan een architraaf, waarop de opschriften boven elk wapen Oostzaandam en Westzaandam.

Het wapen van Oostzaandam is een onvolmaakt schip op zee, dat van Westzaandam de vier gekwartileerde leeuwen. De datering van deze kopergravure is 18e / 19e eeuw. De afmeting is 6 bij 7 cm.

Bron: Zaans Industrieel Erfgoed, Catawiki

